

8.7.2016

Dnro 2163/4/15

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Håkan Stoor

KOTIKUNNAN MÄÄRÄYTYMINEN TERVEYSPALVELUISSA

1

KANTELU

Kantelija arvostelee 4.5.2015 päivätyssä kirjeessään Turun terveystalouden menettelyä. Hän kertoo, että hän oli kaksi kertaa yrittänyt varata aikaa lääkärille, mutta pääsy lääkäriin evättiin häneltä, koska hänen kotikunnakseen katsottiin edelleen Vantaa, vaikka hän oli jo muuttanut Turkuun.

Kantelija kertoo, että hän oli tehnyt tilapäisen osoitteenmuutoksen Turkuun, jossa hän tapahtuma-aikaan asui tuttavansa asunnossa. Vantaalla hänellä oli vain poste restante -osoite. Tilapäisen osoitteenmuutoksen hän oli tehnyt sen vuoksi, että hän oli aikeissa muuttaa kesäkuussa Poriin.

2

SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin Turun konsernihallituksen lausunto, jonka liitteenä on kaupungin terveystalouden selvitys. Lausunnossa ja selvityksessä esitetään pääasiassa seuraavaa.

Kantelija on 20.4.2015 ja 4.5.2015 ottanut yhteyttä terveystaloukselle. Hoitajat ovat tarkastaneet hänen osoitteensa väestötietojärjestelmästä, jonka mukaan kantelijan kotikunta oli tuolloin Vantaa. Koska hoidon tarvetta ei pidetty kiireellisenä, häntä neuvottiin päivittämään tietonsa väestötietojärjestelmään. Kun hän otti uudestaan yhteyttä 7.5.2015, hoidon tarve katsottiin kiireelliseksi, ja hänelle annettiin aika lääkärin vastaanotolle. Tällöin väestötietojärjestelmästä saatiin tieto, että hänen kotikuntansa oli ollut Turku 5.5.2015 alkaen.

Selvityksen mukaan asiassa on menetelty lain ja kaupungin ohjeiden mukaisesti. Kiireellinen hoito järjestetään potilaan kotipaikkakunnasta riippumatta. Potilas voi myös terveydenhuoltolain mukaan saada hoitosuunnitelman perusteella hoitoa oleskelukunnassaan. Jollei hoitosuunnitelmaa ole, kiireetöntä hoitoa voidaan tarjota kotikunnan maksusitoumuksen perusteella. Tässä tapauksessa hoitosuunnitelmaa tai maksusitoumusta ei kysytty 20.4.2015 tapahtuneen yhteydenoton yhteydessä, koska potilas oli kertonut tekevänsä muuttoilmoituksen sinä päivänä. Kotikunnaksi on väestötietojärjestelmään kirjautunut Turku vasta 5.5.2015 alkaen.

3

RATKAISU

Katso, että Turun terveystalouksissa on menetelty virheellisesti sen vuoksi, että kantelijalta on 20.4.2015 ja 4.5.2015 evätty pääsy lääkärin vastaanotolle pelkästään väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen perusteella. Väestötietojärjestelmän tiedoille, jotka eivät ole muita viranomaisia sitovia, on siten annettu liian suuri merkitys kantelijan palveluista päätettäessä.

Perustelen kannanottoani seuraavasti.

Terveydenhuoltolain 24 §:n 1 momentin mukaan kunnan on järjestettävä alueensa asukkaiden sairaanhoitopalvelut. Kunnan asukkaalla tarkoitetaan kansanterveyslain 14 §:n mukaan henkilöä, jonka kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta kyseinen kunta on.

Kotikuntalain 2 §:n 1 momentin mukaan henkilön kotikunta on pääsääntöisesti se kunta, jossa hän asuu. Jos henkilöllä on käytössään useampia asuntoja tai jos hänellä ei ole käytössään asuntoa lainkaan, hänen kotikuntansa on säännöksen 2 momentin mukaan se kunta, jota hän perhesuhteidensa, toimeentulonsa tai muiden vastaavien seikkojen johdosta itse pitää kotikuntanaan ja johon hänellä on edellä mainittujen seikkojen perusteella kiinteä yhteys.

Henkilön kotikunnan selvittämisessä käytetään yleisesti väestötietojärjestelmän tietoja. Väestökirjaviranomaisten tekemät ratkaisut henkilön kotipaikasta eivät kuitenkaan oikeudellisesti sido muiden hallinnonalojen viranomaisia. Henkilön kotikunta on mahdollista ratkaista kullakin hallintoalalla itsenäisesti kotikuntalakia soveltaen (Hallituksen esitys kotikuntalaiksi ym. 104/1993 vp, 1 §:n perustelut). Korkein hallinto-oikeus on ratkaisussaan 26.5.1999/1275 vastaavasti todennut, että ”väestötietojärjestelmään tehty merkintä ei oikeudellisesti sido muita viranomaisia, joiden tulee asianomaisia säännöksiä soveltaen väestötietojärjestelmään tehdystä merkinnästä riippumatta niille esitetyn selvityksen perusteella itsenäisesti ratkaista muun muassa kysymys henkilön asuinpaikasta.”

Kun otetaan huomioon, että kantelija oli jo 20.4.2015 kertonut muuttaneensa Turkuun, häneltä ei olisi saanut eväitä pääsyä lääkärin vastaanotolle pelkästään väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen perusteella. Terveyspalveluissa olisi kantelijan ilmoittamien tietojen ja edellä mainitun lainsäädännön perusteella tullut ratkaista, oliko häntä pidettävä Turun asukkaana. Tarvittaessa häneltä olisi voinut pyytää lisäselvitystä asumistilanteestaan. Väestötietojärjestelmän tiedoille on siten annettu liian suuri merkitys hänen palveluista päätettäessä.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3 esittämäni käsityksen menettelyn virheellisyydestä Turun kaupungin konsernihallinnon tietoon. Pyydän konsernihallintoa huolehtimaan siitä, että kannanottoni otetaan huomioon terveyspalveluiden ohjeistuksessa. Tässä tarkoituksessa lähetän sinne jäljennöksen tästä päätöksestäni.